

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — St. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 18. decembra 1924.

Telefon št. 552.

STEV. 150.

Dr. Fran Windischer:

Kreditiranje in krediti pri Narodni banki.

I.

Ostra konkurenca v zadnjih predvojnih letih je v blagovni kupčiji vodila do tega, da so se trajno slabšali plačilni pogoji za dobavljeno blago. Osebito v gotovih strokah so bili prisiljeni trajno popuščati napram svojim odjemalcem ter jim dovoljevati vedno daljše plačilne obroke za prodano blago. Položaj je bil že tedaj prav mučen za mnoge stroke, ker je konto terjatev trajno naraščalo. Razpale so se različne navade, razni kreditni izrodki so se udomačili. Plačila proti gotovini so postala redka izjema. V vseh teh težavah pa je bil položaj vendar le toliko ugodnejši, ker so sodišča hitreje poslovala, ker je bil denar neprimerno cenejši in ga je bilo lažje dobiti. Kupčijske menice, ki imajo svoj izvor v redni blagovni kupčiji sami, so bile že precej v navado prišle. Sila razmer je privedla do tega, da se je poleg osebnega odprtega kredita in poleg meničnih kreditov začela zadnja predvojna leta močno razvijati nova stroka kredita, ki je imela namen mobilizirati knjižne terjatve. Razvilo se je takozvano eskontiranje knjižnih terjatev, ki je zlasti v nekaterih obrtniških strokah prišlo precej močno v navado. Proti izrodkom v plačilnih pogojih so se posamezne kupčijske in industrijalne stroke skušale braniti s posebnimi dogovori. Sklepali so se za posamezne stroke kondicijski karteli, katerih namen je bil v prizadeti stroki prinesiti saj nekoliko reda in enotnosti. V gospodarskih krogih so se ponovno vršila posvetovanja, katerih namen je bil, najti sredstva, katera naj bi zatrla upanje kupnine na predolge roke.

Ko je izbruhnila svetovna vojska, so se prilike nenavadno brzo izpremenile. Kreditiranje je kmalu prišlo v blagovni kupčiji iz navade. Začel je lov za blagom. Posestnik robe je naenkrat zagospodoval nad onim, ki je iskal robo. V blagovni kupčiji se je v sili za blago ob času, ko so naraščale tudi prevozne težave, rekel bi kar čez noč, obrnil svet. Vsak je iskal robe in je bil pripravljen ne le takoj ob prejemu blaga plačati kupnino, nego celo pošiljati kupnino vnaprej. Kreditni posli so se zmanjšali. Prej precej močno razvite, iz resničnih kupčij potekle poslovne menice so v kratkem času med vojsko izginile iz prometa, ali pa ostale redka izjema. Prišlo je tekem velike vojske do tega, da se je včasih čulo izrekati mnenje v dobro informiranih krogih, da bi se dalo v teh prilikah sploh pogrešati menično pravo. Lakota po blagu je tekem dolgotrajne svetovne vojske vedno rasla in tudi prva leta po vojski, predvsem pod vtisom napredujoče devalvacije, se položaj ni bistveno izpremenil. Zaloga blaga so bile izžrpane, potrebe prebivalstva velike. Namesto nekdanjih blagovnih zalog je stopila preobilica devalviranih bankovcev. Tudi pri nas v naših krajih je bilo prva leta po vojski ob izpraznjenih blagovnih zalogah denarja dovolj. Naši denarni zavodi niso bili v zadregi za denar in kredite se je dokaj lahko dobilo. Do Narodne banke, katera je v Ljubljani začela redno poslovati 1. julija 1920, so se naši interesi tiste čase le bolj poredko obračali, ker je bilo kreditivnih vrel sicer dovolj. Tudi denarni zavodi niso imeli sile za reeskontne kredite. Pri nas je bil tedaj denar razmeroma poceni. Tiste čase se je v

znani negotovosti o usodi valute mnogo denarja vtaknilo v nove gradnje, v popravila ter v stroje in orodje. Mnogo denarja je šlo tudi za stanovanjska poslopja deloma prostovoljno deloma na precej trde zahteve raznih oblastnikov.

Izprememba položaja, slaba doba za denar začenja v Sloveniji nekako leta 1922. Za denar se oglašajo živahnije povpraševanje. Kreditne potrebe se ob naraščajočih cenah večajo. Oglašajo se skrb za gotovino. Javlja se kreditna pičlost. Cena denarja raste, ker odhaja denar iz naših krajev, izvabljen po najvišji obrestni meri, ki se nudi v drugih krajih naše države. Počasi spoznavamo tudi pri nas kreditne rane, prej neznane. Na našem denarnem trgu obrestna mera počasi, pa trajno narašča, tako da se nekako perpetuirna na staležu 18 do do 25%. Vse od druge polovice leta 1922 začenja tudi pri nas pomanjkanje kapitala in pa draginja denarja. Denarno tesnost dolgo poostruje okolnost, da prebivalstvo, zbegano vsled propadanja denarne vrednosti, združuje preko potrebe denar doma. Vsled tega se na sebi pičel kapital ne more zbirati in tudi ne oplodilno vplivati na gospodarstvo. Nezaslišana razvredba krome napram dinarju je tehtovito oslabila gospodarstvo pri prečanih. Stoprav tekem tekočega leta se razmere boljšajo, ker se je vrnilo zaupanje do denarja v najširše kroge, ker vidijo, da je nezaupanje neutemeljeno, da je denar zopet prišel do veljave, da ima visoko ceno, skratka, da se izplača in da se mora štediti. Trda, pa dosledna roka finančnega ministra, pa tudi Narodne banke vodi do tega, da se izboljšujejo valutarne prilike, kar je predpogoj za red in za delo v državi.

Leta 1920 ni povpraševanja za denar pri Narodni banki v Sloveniji, vendar je lokalno vodstvo iz lastnega nagiba v preudarnem razumevanju položaja sestavilo kreditni kataster in sprejelo vanj nad 200 interesentov. Kreditni kataster tvori sedaj še ogrodje in je našim ljudem prišel v korist zlasti ob času, ko je pričela trda za denar in se je štel med blagovane ugodnike, kdor je prišel do dragocenega vrela. Eskontni odbor, ki je imel tiste čase večja pooblastila, je prvotni kataster odobril. Pozneje je tekem revizij prišlo do znatnih izprememb iz vzrokov, katere je iskati večinoma v zaukazani splošni krčivni kreditov.

Prva leta po vojni je v naših krogih iz razlogov, ki so višje povedani, prav malo zanimanja za glavno kreditno vrel, ki je Narodna banka. Na denarnem trgu se položaj v letu 1922 ob trajnem naraščanju denarne potrebe tudi v naših krajih hitro izpreminja v tej smeri, da začenja iz krogov našega denarstva ter naše produkcije in trgovine povpraševanje po kreditih pri Narodni banki. To prizadevanje za kredite vodi kmalu do tega, da mora trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo začeti akcijo proti napovedani omejitvi odmerjenih kreditov pri slovenskih podružnicah Narodne banke in prositi, da se ne skrči prvotno dovoljenih kreditnih kontingentov. Dasi akcijo podpirajo tudi drugi faktorji, ima le delni uspeh, ker je pri Narodni banki zaradi državnega dolga za produktivne namene na razpolago le razmeroma malo denarnih sredstev. Uprava pa iz dobro premiš-

ljenih razlogov noče pomnoževati kreditov, ker bi to vedlo do povečanja obtoka novčanic.

Zanimiva in omembe vredna činjenica je, da je zadnje dve leti zopet prišlo vedno bolj iz navade prodajanje proti gotovini. Udomačilo se je zopet kreditiranje na dolge roke. Ne glede na upanje, ki ga daje detajlist zasebnim strankam, se je zelo razpala navada, pod katero trpe industrijalci in veletržci in ki obstoja v tem, da treba čakati silno dolgo na plačilo kupnin. Terjatve za plačano blago so zelo velike. Denar počasi prihaja v roke kupca. Dobavitelji so navadno brez moči proti svojim odjemalcem. Sodišča počasi poslujejo in se med dolžniki tudi tisti, ki bi lahko plačali, zanašajo na dolgotrajnost sodnega postopanja, pa odlagajo plačilo tem lažje, ker so postavne obresti ostale daleč za sedaj običajno obrestno mero. Če so se vrnila stare razvade, ki niso dobre za trgovino, pa se posoja pod trdim pritiskom, zlasti v naših krajih nadležne inozemske konkurence v blagovni trgovini zopet na dolge roke, se doslej na drugi strani ni vrnila navada, dajati na kreditne posle v blagovni trgovini prej precej običajne poslovne menice. Vrnilo se je prodajanje na upanje, izostale pa so poslovne menice, katere bi morale sočasno zopet priti v navado, ali dejstvo je in sicer neprijetno in neugodno dejstvo za tovarnarje in velike trgovce, da je pri nas zelo težko, čisto celo nemogoče dobiti poslovne menice. Ta okolnost ima svoje neprijetne posledice, ker ima dobavitelj veliko svojih obratnih sredstev vsled tega mrtvovezanih v svoji kupčiji. Izhod iz tega položaja pa mora priti in bo sila razmer vodila do tega, da bo prišlo do ureditve plačilnih in kreditnih pogojev tudi pri nas. Razdrapanje razmere, ki vladajo sedaj, se trajno ne morejo držati. Resnost in solidnost kupčije zahteva, da je dobavitelj in prodajalec vsaj v gotovi meri gospodar protivrednosti za prodano robo.

Spološne dolžnosti davkoplačevalcev v I. četrtletju 1925,

(Opozoritev trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.)

I. VLOŽITEV NAPOVEDI.

a) Za dohodnino. — Rok za vložitev napovedi za leto 1925. poteče koncem meseca januarja 1925. Do tega roka mora vsakdo vložiti napoved iz lastnega nagiba brez posebnega poziva, da se ogne zamudnim posledicam § 206. zakona o osebnih davkih.

b) Za rentnino. — Hkratu z napovedjo za dohodnino je vložiti tudi napoved za rentnino. Za vložitev napovedi za rentnino ne dobi nihče posebnega poziva. Napovedi za rentnino ni treba vlagati davkoplačevalcem, ki že plačujejo rentnino in svojega bivališča tekem leta 1924. niso izpremenili, ako se njihovi rentnini zavezani dohodki niso pomnožili.

Tiskovine za te napovedi se dobe pri davčnih oblastvih in davčnih uradih.

Napovedi so po tarifni postavki 291. zakona o taksah in pristojbinah zavezane taksi po 5 Din, ki se prilepi na napoved.

Komur je nemogoče vložiti napoved v določenem roku, naj s primerno utemeljitvijo pravočasno prosil za podaljšanje roka.

II. NAZNANILO O IZPLAČANIH SLUŽBENIH PREJEMKIH.

Vsakdo, kdor izplačuje službene prejemke na leto za eno osebo več, nego 5000 Din, je dolžan vložiti naznanilo o izplačanih prejemkih v letu 1924. do konca meseca januarja 1925.

Za to naznanilo ni plačati nobene takse.

III. RAZGRNITEV PREDPISNIH IZKAZOV IN PRIZIVNI ROKI.

O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v četrtem četrtletju 1924, bodo predpisni izkazi razgrnjeni prvih 15 dni meseca januarja 1925, kolikor niso bili davčni zavezanci na razgrnitev izven tega roka posebej opozorjeni.

Prizivni rok se pričenja s 16. dnevom po razgrnitvi in traja 15 dni.

IV. JAMSTVO ZA DOHODNINO.

Industrijski obratni, ki so na podlagi jamstva za dohodnino, uveljavljenega s členom 155, št. 4. finančnega zakona za leto 1924/25 pobrali dohodnino od izpremenljivih službenih prejemkov svojih nameščencev, so dolžni v IV. četrtletju 1924 pobrane zneske odpremiti davčnemu uradu do 14. januarja 1925 s posebnim izkazom v dveh izvodih.

V. DAVEK ZA POSLOVNI PROMET.

a) Davkoplačevalci, katerih promet v letu 1924. ni presegal zakonito določene meje 360.000 Din in ni bil manjši od 15.000 Din; potem vse svobodne profesione glede na velikost opravljenega prometa, so dolžni do dne 31. januarja 1925 vložiti predpisano prijavo, ne da bi čakali na posebni poziv davčnega oblastva.

Napovedati je promet l. 1924.

b) Vsa podjetja, zavezana javnemu polaganju računov, družbe z omejeno zavezo in vsi oni obratni in ona podjetja, katerih promet je presegal v minulem letu 360.000 Din, morajo voditi knjigo opravljenega prometa in predložiti najpozneje v 30 dneh po preteku vsakega četrtletja prijave ter hkratu plačati odpadajoči 1%ni davek na poslovni promet.

c) Davkoplačevalci, ki so bili že v letu 1924. zavezani voditi knjigo opravljenega prometa, so dolžni predložiti prijavo in plačati davek na poslovni promet za četrto četrtletje 1924 do 30. januarja 1925.

Prijave za davek na poslovni promet so zavezane taksi 5 Din.

Davčni zavezanci, ki prijav sploh ne bi vložili, jih ne bi vložili v določenem roku, odnosno bi napovedali manjši nego dejanski opravljeni promet, zapadejo kazni ter izgube tudi pravico pritožbe zoper odmero davka.

VI. DOSPELOST DIREKTHIH DAVKOV.

Dne 1. februarja 1925 dospejo v plačilo direktni davki za I. četrtletje 1925. Davčni uradi so upravičeni jih prisilno izterjavati, če se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti in zaračunati poleg 8% nih zamudnih obresti še za opomin 4% terjanega zaoznanja.

Predor pod Kanalom med Francijo in Anglijo.

V naših burnih časih se je zopet pojavil ta načrt, ki že toliko let roji po raznih glavah, načrt, po katerem se naj bi zgradila podmorska zveza med Evropsko celino in angleškim otokom. Pred 175 leti se je porodila ta misel v človeškem razumu in je ostala do danes neizvršena radi tehniških, ekonomskih in, v smoto človeštva moramo povedati, predvsem političnih vzrokov.

Leta 1749. je razpisala akademija

v Amiensu nagrado za načrt: »Kako bi se olajšala zveza Anglije s kontinentom«. Učeni gospodje niso bili nemalo začudeni, ko je bil med raznimi bolj ali manj ponesrečenimi načrti mostov tudi predlog inženjerja Desmastes, ki je skušal rešiti problem potom zgradbe podzemnega predora. Ta genialna ideja séveda pri takratnem stanju tehnike ni bila izvedljiva, ampak je tako imponirala razsodišču, da je priznalo konstrukterju I. nagrado. Mož je imel poleg zadoščenja še materijelno korist, kar moremo le o malokaterih izumiteljih povedati.

Celo Napoleon, da celo on, ki je obvladal skoro vso Evropo, se je poprijele t se misli vsled nasvetov svojih vojaških inženjerjev v upanju, da bi mogel premagati osovražene Angleže s tem načinom vojskovanja. Seveda tudi takrat projekt ni uspel dalje kot do razmotrivanja, ker tehnika onih časov ni bila kos taki nalogi. Šele tekom 19. stoletja, za časa Napoleona III., ki je imel za tehniške probleme vedno dosti zanimanja, so pričeli načrt z nova premotrivati. Načrt francoskega geologa de Gamond, ki je raziskoval stvari skupno z znamenitimi angleškimi inženjerji, je dolgo časa zanimal tehniško izobražen svet. Sestavili so končno angleško-francoski odbor, ki je z geološkim raziskovanjem na obeh straneh ozemlje predora temeljito raziskal. Uspehe tega delovanja so obelodanili v načrtu, po katerem naj bi se pričela graditev istočasno na francoski in angleški strani.

Dasi je bila francoska vlada vedno temu načrtu zelo naklonjena in je delovanje vsestransko podpirala, je ostala Anglija rezervirana in nezaupljiva. Nemško-francoska vojna leta 1870/71 je pa preprečila izvršitev tega načrta in je povzročila, da je načrt za par desetletij zaspal. Prvo leto po za Francijo tako nesrečni vojni država ni mogla posvetiti temu načrtu niti pažnje, niti ni mogla nakloniti denarnih sredstev. Tedaj se je pričela v Franciji in Angliji velikopotezna privatna propaganda za zgradbo predora pod Kanalom, da so bila denarna sredstva okrog 100 milijonov frankov, zasigurana. Leta 1876. je dobila gradbena družba po dolgotrajnih prošnjah na angleško in francosko vlado dovoljenje za početek gradbe in pričeli so uresničenje načrta.

Pet let je trajala že gradba in roj je že vodil par kilometrov daleč v angleško kredo, kar je pričela londonska »Times« nenadoma z ono znamenito kampanjo proti predoru pod Kanalom. Kaj je bil pravi vzrok temu boju, se še danes ne ve. Na zunaj so bili gospodarski in strateški vzroki. V Franciji so to polemiko sprejeli z neprikritim posmehovanjem in so zelo pametno dokazali, da bi za slučaj vojaškega konflikta zadostovala razstrelitev rova, da bi bila francoska invazija, katere se je Anglija tako bala, onemogočena. Nič manj pa je stvar varasčala in dobila v Angliji od dne do dne večji državni in vojaški pomen. Generali in admirali in še drugi slični »strokovnjaki« so se kosali v dokazovanju in izmišljevanju »strategičnih pomislekov.« Dasi so angleški gospodarski krogi zavzemali napram vojaškemu krogom popolnoma nasprotno stališče, je vendar po dolgem prekerkanju zmagala ideja vojaštva. In tako je prišlo tako daleč, da je država leta 1884. zgradbo predora ustavila in prepovedala z motivacijo, »da ogroža varnost dežele«.

Iz povedanega pač lahko razumem, zakaj se v poznejšem času ta načrt ni izvedel. Nemško-francoski vojni sledeča leta do 1914., ki so stala v znamenju vedno večje politične napetosti v Evropi, so bila za ta projekt še manj ugodna kot prej. Šele sedaj, ko

se po svetovni vojni omajena Evropa polagoma vrača v normalne razmere, se zopet prično tudi širši krogi zanimati za gradbo predora pod Kanalom. S tehniškega stališča seve pri gradbi danes ni nikakih ovir za izvršitev 175 let starega načrta. Tudi finančno vprašanje ne bi bila nepremostljiva ovira radi internacijonalnega pomena. Vsa stvar je pač odvisna od naziranja Francije in Anglije, ki si medsebojno vendar ne zaupate tako neomejeno, kot to skušajo dokazovati razni sestanki ministrov in razna prisrčna zagotovila medsebojnega prijateljstva. Če bosta enkrat te dve državi se pošteno osvobodile malenkostnega nezaupanja, bo podmorska zveza gotova stvar, v korist vsem narodom Evrope.

Obrtno sodišče.

Plača in odpovedna doba pri službenih razmerjih v smislu obrtnega reda in zakona o trgovskem pomožnem oboju.

(Nadaljevanje.)

Ivan Rakič je imel v svoji hiši trgovski lokal, katerega je prvotno oddal trgovcu B. Jazbecu. V trgovini bila sta potem zaposlena I. Rakič in njegova žena Ofelija Rakič. Posebne plače nista imela izgovorjene, pač pa jima je po pogodbi pripadalo 40% čistega dobička. Trgovino zalagal je z blagom najemnik B. Jazbec.

Ko je Jazbec opustil trgovino, oddal je I. Rakič lokal toženi tvrdki, ki je potem imela v lokalni svojo podružnico. Tožena tvrdka prevzela je trgovino z istimi pogoji kakor prejšni najemnik B. Jazbec, ter je Ivan Rakič opravljal v trgovini posel trgovskega pomočnika, dobivati je pa imel 40% čistega dobička, namreč toliko, kakor pri prejšnjem najemniku. Tudi njegova žena Ofelija Rakič bila je tudi zdaj zaposlena v trgovini, imela je pa v istem lokalni še lastno trafiko.

To je trajalo ves čas, dokler je imela tožena tvrdka v Rakičevem lokalni svojo podružnico in sicer od 28. januarja 1922 do 17. avgusta 1923, s katerim dnem je toženka podružnico v Rakičevem lokalni opustila. Ves čas toženka Ofeliji Rakič za njeno sodelovanje ni ničesar plačala. Ko je toženka podružnico opustila, zahtevala je Ofelija Rakič od nje plačo za celo dobo svojega sodelovanja in je, ker toženka ni hotela zahtevi ugoditi, nastopila pot tožbe.

V tožbi trdila je kot tožnica, da je opravljala ves čas posle prodajalske in blagajničarske, priznala pa obenem, da glede višine njene plače ni bilo ničesar dogovorjenega, vendar je pa smatrala za samo ob sebi umevno, da se bo njena plača določila in izplačala, ko se bode delalo obračun med možem in toženko. Toženka ji ima plačati primeren zaslužek, ker ni bilo domnjeno, da bo opravljala toženki posel blagajničarke ozir. prodajalke brezplačno. Kot primeren znesek je smatrala 4000 K na mesec in bi znašal za vso dobo 76.000 K ter je predlagala, da se ji prisodi ta znesek s 5% obrestmi od 17. avgusta 1923 kot dneva opustitve toženkinne podružnice.

Obrtno sodišče je tožbeni zahtevek zavrnilo. Dokazalo se je namreč, po pričah B. B. in toženčenem možu I. Rakiču, da je imel pred toženko v istem lokalni svojo trgovino B. Jazbec, s katerim je imel I. Rakič pogodbo, po kateri mu je pripadalo 40% čistega dobička. Že pri Jazbecu sta bila v trgovini zaposlena kot vajenka toženica in nje mož I. Rakič, ki sta se hotela izvežbati, da bi pozneje smela na lastno ime voditi trgovino. Poleg obeh je bil v trgovini zaposlen kot trgovski

pomočnik ravno priča B. B. Toženica je imela pa imela v istem lokalni tudi svojo trafiko.

Ko je Jazbec opustil trgovino, je toženčini mož I. Rakič povedal imenovani priči, da bodo zdaj »začeli trležba tako, kakor z Jazbecem, namreč 40% čistega dobička. Ko je potem govino« s toženo tvrdko in da bo udeležena družba pričela v lokalni svojo podružnico, prinesel je nje družabnik bloke in poučeval I. Rakiča, toženico in pričó, kako morajo ravnati z blokí, o kaki plači toženici pa ni bilo govora.

V istem smislu izpovedal je tudi toženčini mož I. Rakič kot pričá, ki je še navedel, da je pri pogajanjih s toženko glede prevzema trgovine povedal, kakšno pogodbo je imel z Jazbecem in da je bil udeležen s 40% na čistem dobičku in je bila toženka zadovoljna z istimi pogoji. Glede tožnične plače se ni govorilo in tudi ne pozneje, ko je toženka pripeljala blago v trgovino in je njen družabnik prinesel bloke.

Po vsem tem je dokazano, da se med toženko in tožnico ni pogodila nobena plača. Dokazano je nadalje, da toženka tudi pri prejšnjem podjetniku ni imela posebne plače, da sta bila marveč z možem udeležena le s 40% na čistem dobičku in ker je toženka prevzela trgovino z istimi pogoji, se mora iz tega le sklepati, da tudi tožena tvrdka tožnici za njeno sodelovanje ni imela ničesar plačati in da se je s tem pogodbeno določila brezplačnost tožnice. Tega zavedala se je očitvidno tudi tožnica sama, ker bi se sicer ne dalo tolmačiti, zakaj ni niti pri prevzemu trgovine po toženi tvrdki niti kdaj pozneje omenila proti toženki svoje plače in nje višine, dasi je bila pri toženki zaposlena celih 19 mesecev. Tudi proti trgovskemu pomočniku B. B. toženka sama ni omenila svoje plače, nasprotno je na njegovo opazko, da bi toženka pač tudi njej lahko kaj plačala, mu pritrdila, češ da bi toženka res tudi njo lahko plačala. Neopravičeno se vsled tega sklicuje tožnica na § 1152. o. d. z. Kajti ta določa, da je smatrati primerno plačo za pogojeno, če v pogodbi sami ni določena niti plača niti brezplačnost.

Iz gorenjega pa sledi, da je bila brezplačnost ravno pogojena in zato § 1152. o. d. z. ne more biti opora tožnični zahtevi.

Vsled tožničnega priziva, razpravljalo je v zadevi tudi še deželno sodišče, ki je sodbo obrtnega sodišča potrdilo bistveno iz istih razlogov, katerim je pa še dodalo, da se je pri pogodbi z Jazbecem še omenilo, da se vpiše tožnico kot praktikantino, v pogodbi s toženko se je pa tožnico sploh izpustilo, vsled česar je ni bilo smatrati za nastavljeno po toženki. Če je iz lastne inicijative delala v podjetju je storila to, da s svojim delom razbremeni svojega moža.

(Koncc sledi.)

Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Kot podaljšek zgradbe za montažo se uporablja prostor, dolg 150 metrov, nad katerim je montirano električno dvigalo s premerom 25 m in dvema konzoloma na vsaki strani po 7.50 m. Celo dvigalo se more uporabljati v širini 35 m, v dolžini 125 m. Dvigati more bremena do 20.000 kg. Na tegu dvigalu se morejo montirati mostovi najnovejše razpetine. Z omenjenimi napravami in orodjem je tovarna v položaju, da izdela 2500 ton železnih konstrukcij in mostov. To je količina, ki je dvakrat večja, nego jo je pred vojno uvažala vsako leto kraljevina Srbija, kadar je bila gradba železnice v polnem teku. Poleg naznačenih naprav ima tovarna še: kovačnico z dvema strojnima nakovalima v teži 200 in 300 kg, instalacije za struženje, 14 stružnic, 18 strojev za vrtnanje, dve kupolni peči in dva konverterja za jeklo, s katerimi se more producirati 2000 ton litnega železa in 1600 ton jekla. Družba namerava razširiti obrat na izdelovanje vagonov (1500 na leto).

Tovarna izdeluje v glavnem: vse vrste mostov, krovnih konstrukcij, ročna in električna dvigala, sekire, rezervarje vseh vrst, kotle, ogibalnice in obračalnike za normalne železnice, vagončke za poljske in gozdne železnice, železostugarske izdelke, kompresorje za hlajenje, instalacije za hladilnice, popolne instalacije za pivovarne in tovarne špirta, za pekarnice, za mlekarne itd.

V Osjeku se nahaja: Osješka livarna in tovarna strojev d. d. Ima tri oddelke: 1. moderno urejeno veliko livarno železa in kovin, ki more dnevno zlití 5000 kg železa v odlivkih do 5000 kg komad; 2. oddelek za apreturo in železne konstrukcije, v katerem bi mogla izdelati tudi največje železne konstrukcije, velike rezervarje, kotle in železne stopnice; 3. oddelek za vse vrste vijakov in naprav za netanje. Tovarna je oskrbljena z modernimi stroji. V glavnem se bavi z izdelovanjem poljedelskih strojev, stružnic za obdelovanje železa, strojev za vrtnanje, strojev za žaganje in obdelovanje lesa, generatorjev za plinski pogon itd. V primeru potrebe bi se tovarna mogla izborno uporabljati za izdelovanje topovske municije in bomb.

V Zagrebu se nahaja prva hrvatska tovarna strojev in železolariva, ki izdeluje železne konstrukcije za mostove in strehe, lije železo in popravlja stroje. Izdelala je mostove za železnice, zgradbo za lokomotive na Reki, strešno konstrukcijo za poslopije vseučiliške knjižnice v Zagrebu, železno konstrukcijo delavnice drž. železnic v Zagrebu itd. (Dalje sledi.)

TRGOVSKI KOLEDAR 1925

je izšel.

Naroča se pri Slov. trg. društvu »Merkur« v Ljubljani, Gradšče 17 I. Cena s poštnino Din 20.-

Trgovina.

Trgovske zveze s Francijo. Sotrudnik našega lista, ki se bo mudil več časa v Parizu, posreduje radi volje v vseh trgovskih poslih. Kot dober poznavalec francoskih tržišč se osobito priporoča za organizacijo razpečavanja našega eksportnega blaga na pariških, kakor tudi na drugih francoskih tržiščih. Naslov pove uprava lista.

Trgovska pogajanja med Italijo in Nemčijo. Delegaciji za trgovska pogajanja med Italijo in Nemčijo sta imeli v preteklih dnevih več sej, tekom katerih ste izmenjali svoje vidike o vprašanju podlage, na kateri se bo lahko sklenil trgovski in plovbeni dogovor med obema državama. Ker ste delegaciji uvideli, da ne obstoja v glavnem nikakih divergenc, ste se 15. t. m. sestali zopet v Rimu v svrhu posvetovanja o vsebini dogovora o carinskih pristojbinah.

Velesojem za usnje v Milanu. — V času od 22. do 29. januarja t. l. se vrši prvi mednarodni velesojem za usnje v Milanu, katerega se udeleže tovarnarji in trgovci iz vseh evropskih držav. Velesojem se ne bo omejeval le na usnje, ampak tudi na vse usnjarske izdelke in galanterijsko blago iz usnja.

Podražitev živil na Angleškem. — V primeru s cenami v mesecu juliju 1914 so bile cene na Angleškem v oktobru 1923 za 75%, v maju 1924 za 63%, v juniju za 60%, v juliju za 62%, v avgustu za 64%, v septembru za 66% in v oktobru t. l. za 72% višje.

Monopol vžigalic na Poljskem. — Na Poljskem se namerava v kratkem uveljaviti monopol za promet z vžigalicami. Ameriško-švedski konzorcij je ponudil vladi, da ji plača za triletno dobo vsako leto 3 milj. zlotov zakupnine, pozneje pa po 5 milj. na leto. Konzorcij je pripravljen prevzeti obvezo, da ne bo povišal cene in da bo dvignil izvoz za eno četrtino.

Sladkor. — Sladkorni kartel, ki je pretečni teden nameraval povišati ceno za 25 do 50 para, se vzklic ponovnim posvetovanjem ni mogel odločiti, da povišanje izvede. Ozir na javno mnenje je kartel oplašil pred nadaljnim poviškom, posebno ker mu je vlada sporočila, da ne bo tolerirala izrabljanja konzumentov. V inozemstvu so pretečni teden cene padale. V Ameriki so se cene znižale, ko so došla iz Kube poročila o ugodni letini sladkornega trsja.

Prijateljem „Trgovskega lista“!

V gostilni, kavarni, povsod zahtevaj »Trgovski list«; imej ga pa tudi doma, ker je dolžnost vsakega smotrenega gospodarja, da podpira list, ki ščiti njegove interese. Novo leto naj prinese listu novih naročnikov, novih bojevnikov v fronti trgovcev, industrijcev in obrtnikov.

Naročnina se v novem letu ne bo povišala. — Naroča se v Ljubljani, Simon Gregorčičeva ulica št. 13. — Telefon št. 552.

»TRGOVSKI LIST«.

Domneva se, da bo tudi na Kubi letos letina ugodnejša, nego je bila prejšnja leta. V Trstu se more zdrobljen sladkor kupiti po 18 ang. funtov, kar znaša po kurzu s carino in trošarino 13.90 Din.

Industrija.

Položaj avstrijske industrije. — Položaj avstrijske industrije se je v zadnjem času izdatno izboljšal, osobito so položaj izboljšale božične kupčije. Električna industrija je v novejšem času dobila večja naročila iz severnih in zapadnih držav. V avtomobilski industriji se posebno poprašuje po malih vozeh. Zanimanje se kaže tudi za tovorne avtomobile, ker se mali tovorni avtomobili vedno v večjem številu porabljajo za prevoz blaga tudi na krajše razdalje. Industrija pričakuje izdatnih koristi povodom odprave lomljenih tarifov pri prevozu blaga iz postaj bivše južne železnice na postaje državnih železnic. Prevoznina se bo tem povodom znižala za 10 do 20%.

Naftni kartel na Poljskem. — Dne 1. decembra 1924 se je pod imenom »udruženje rafinerij mineralnega olja« osnoval v Varšavi kartel, ki prevzame prodajo naftnih izdelkov, to je bencina, petroleja, plinovega olja in parafina tako na domačem, kakor inozemskem tržišču.

Denarstvo.

Hipotekarni posli avstrijskih hranilnic. — Splošne denarne prilike povzročajo, da se hipotekarna posojila v Avstriji jako iščejo. Hranilnice so pri dovoljevanju hipotekarnih posojil jako rigorozne. Dolgoročnih kreditov v obče ne dovoljujejo, ampak le kratkoročne, največ na eno leto. Izjemo tvorijo edino popravilni krediti za hiše, ki se dovoljujejo največ za dobo petih let. Prva avstrijska hranilnica na Dunaju ima za 43 milijard hipotekarnih posojil, od teh 16 milijard popravilnih kreditov. Popravila se obrestujejo po 20%, popravilni krediti pa z 19%. S koleki in postranskimi pristojbinami se obrestna mera zvišuje v celoti za 3%.

Davki in takse.

Trošarina na pivo na Poljskem. — Z dnem 1. januarja 1925 se začne na Poljskem pobirati trošarina na pivo. Pri trvozu piva iz inozemstva se bo pobirala trošarina 6.6 zlotov na hektoliter. Trošarine prosto bo ostalo le pivo, ki se pod nadzorstvom finančnih organov izvozi v inozemstvo.

Pobiranje reparacijske davščine pri uvozu nemškega blaga v Anglijo. — Anglija pobira pri uvozu nemškega blaga posebno reparacijsko davščino v izmeri 26% od vrednosti uvoženega blaga. Davščina se ne pobira med drugim od sledečih vrst blaga: 1. blago, ki je prešlo pred 8. marcem 1921 v fizično posest kake tuje vlade; 2. reparacijske dobave; 3. nadomestni deli za blago, ki se je dobavilo pred 8. marcem 1921; 4. blago, za katero se carinarnici dokaže, da ni bilo prvotno konsignirano iz Nemčije v Anglijo. Blago nemškega izvora, ki se pošlje na primer na Nizozemsko in od tod v Anglijo, se smatra za konsignirano iz Nemčije, ako se ne dokaže, da je blago na Nizozemskem dejansko prešlo v posest neodvisnega nizozemskega trgovca; 5. blago, ki se ne uvaža v Anglijo naravnost iz Nemčije. To blago se smatra, da je izvora one države, iz katere se uvaža v Anglijo, ako se dokaže, da je angleški uvoznik blago v dotični državi dejansko kupil; 6. perijodično izhajajoči znanstveni časopisi; 7. darila, v vrednosti izpod 5 list; 8. razstavni predmeti, ki se vračajo v Nemčijo; 9. trgovski vzorci in vzorci brez vrednosti.

Davčno okrajno oblastvo Celje razglašeno. V smislu člena 204. finančnega zakona za leto 1924/25 (Uradni list 43/140 iz 1. 1924) se daje v splošno vednost: 1. V času od 17. do 31. decembra 1924 bodo v uradnih prostorih davčnega okrajnega oblastva v Celju razgrnjeni izkazi o predpisu dohodninskega in rentnega davka za 1. 1924 za Celje mesto. 2. Davčni zavezanci bodo obenem še individualno obveščeni s posebnim obvestilom o višini predpisane dohodnine in rentnine. 3. Rok za vložitev prizivov zoper odmero teh davkov noteče s 15. januarjem 1925 neodvisno od tega, ali in kdaj je bilo dostavljeno posebno obvestilo. Prizive je kolekovati s kolekom za 20 Din, prošnje za odmerno podlago pa s 5 Din.

Dospelost nekaterih perijodičnih taks.

(Opozoritev Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.)

a) Dne 15. januarja 1925 je zadnji termin za plačilo takse na reklamo v obliki napisanih in naslikanih stalnih objav, ki se obešajo na raznih krajih ali so izdelane na zidovih, ogradah, tramvajih itd., kakor tudi v obliki svetlobnih objav. Če se taksa ne plača pravočasno, se naloži za kazni trikratna redna taksa (tar. post. 8. tarife k zakonu o taksah in pristojbinah).

b) Od kuponov ali dividend, kakor tudi od tantijem se plačuje po pripombi 5. k tarifni postavki 10. taksa 1%. Ta taksa se mora položiti pri pristojnem finančnem oblastvu v 15 dneh po odobritvi bilance. Prekoračenje tega roka se kaznuje s trikratnim zneskom redne takse.

c) Dopolnilno prenosno takso po tarifni postavki 12. pripomba 12. za leto 1925., kolikor ne doseže višine 500 Din, je plačati v celotnem iznosu do dne 31. januarja 1925, ako pa taksa preseže 500 Din, je plačati v istem roku prvi četrtletni obrok za 1. 1925. Kdor ne plača te takse v določenem roku, plača poleg redne takse 8% zamudne obresti in kot kazni še dvakratni znesek nepoložene takse.

e) Do dne 15. januarja 1925 morajo delniške družbe predložiti davčnemu uradu seznamek otvorjenih ali tekočih računov v minulem polletju in takso po 20 Din (na leto) prilepiti na seznamek. Prepozno plačilo se kaznuje s trikratno redno takso.

d) Točarinske takso (za pravico, da se točijo pijače) za prvo polletje 1925 je plačati do 31. januarja 1925. Zakasnitev plačila se kaznuje s trikratno redno takso.

Pravico za točenje pijač morajo oni, ki vsled občutnosti te takse od 1. 1925 dalje ne nameravajo več točiti pijač, odjaviti še tekom 1. 1924 pri finančni kontroli ali pri finančnem okrajnem ravnateljstvu.

e) Letna taksa po 200 Din za biljarde za 1. 1925 zapade v plačilo do dne 15. januarja 1925, sicer se pobere kazni v izmeri trikratne redne takse.

f) Takso za vozila (avtomobile, fijkarske in polfijkarske vozove) je plačati v Ljubljani in v Mariboru do konca meseca februarja, v drugih krajih pa do meseca januarja 1925, sicer se zamudniku naloži kazni v izmeri trikratne redne takse.

TA ZNAK

jamči za kakovost in radi tega hitro razprodajo v Vaši trgovini! Ne zamudite izpopolniti Vaše zaloge »ZLATOROG« mila točno in pravočasno!

Razno.

Italijansko-Jugoslovanski sporazum o potovalnih olajšavah. Glasom tukajšnjih virov se je med ital. in jugoslov. vlado sklenil sporazum glede potovalnih olajšav. Posebni komisiji se je poverila naloga, da izdela nove vodilne norme. Potni listi (vizumi) bodo veljavni 6 mesecev in bodo veljali za tja in nazaj 10 lir ali 10 zlatih dinarjev, za tranzit 5 lir ozir. 5 Din v zlatu.

Produkcija oljčnega olja na Krfu. — Na Krfu se vsako drugo leto pridelajo izdatne množine oljčnega olja. V 1. 1923. se je pridelalo približno 5 milj. ok, od katerih jih je 3 milj. že prodanih, ostanek pa je še na razpolago za izvoz. Prvo vrstno olje se prodaja po 20, drugovrstno pa po 18 drahem oka, franko skladišče na Krfu.

Reparacijska kvota za december t. l. — Naša reparacijska kvota za december znaša 3,035.000 zlatih mark. Vlada je odločila, da se pretežni del te kvote porabi za namene ministrstva za promet in ministrstva za šume in rudnike. Za zasebnike je od kvote določenih 500.000 zlatih mark.

Konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani naznanja, da v smislu vladne naredbe z dne 6. novembra 1924, št. 247 zb. z. in nar., kakor tudi v smislu razglašene bančnega urada ministrstva financ z dne 6. novembra 1924, št. 248 zb. z. in nar. prenehajo biti državni bankonci po 1 Kč z datumom 15. aprila 1919 in 50 Kč z datumom 15. aprila 1919 z dnem 31. decembra 1924 zakonito plačilo. Po navedenem dnevu bode te državne bankovce zamenjaval samo glavni zavod bančnega urada pri ministrstvu financ v Pragi in pri vseh njegovih filijalkah in to samo do dne 31. decembra 1926. Po 31. dec. 1926 se ti bankovci ne bodo zamenjavali.

Prihodnost železa! Marsikdo se bo čudno vprašal, kakšen naslov. Pa za tehnika je to vprašanje silne važnosti, ne samo za tehnika, ampak za vse človeštvo. Oni dobi, ko so vporabljali za vse potrebščine le kamenje, je sledila

bronasta doba in to je nadomestila železna doba, v kateri še danes živimo. Kako pa bomo nazivali prihodnjo dobo tehniškega razvoja? Kaka snov bo stopila mesto železa, ki je danes glavna snov tehniških zgradb. Če bi danes vitezi srednjega veka zagledali železne konstrukcije in množine jekla na modernih strojih, se bi topili v začudenju, kakor nekdanj Španci, ko so odkrili Ameriko in videli, kako se igrajo indijanski otroci z zlatimi igračkami. Kajti pred 1000 leti je bilo jeklo drago snov, polovico tako drago kot srebro. Kakor pa čisto kovinsko železo skoro ni mogoče najti v naravi vsled svoje oksidacijske lastnosti, tako bo prišel tudi dan, ko bodo naše tehniške zgradbe, mostovi in industrijske zgradbe izginile s sveta, ko jih bo razjedla rja in uničil zob časa. Po mnenju nekaterih tehnikov ta čas ni več daleč, samo okrog 50 let nas loči od one dobe, ko bo železo tako drago in redko, da bomo železo uporabljali samo še za izdelovanje orodja, strojev za izrabljanje velikih energij. Vse kar danes građe brez potrebe z uporabo železa, bo takrat luksuz, potrat v pomenu svetovnega gospodarstva in življenskih pogojev. Takrat ne bo več železnih mostov, ne železnice ali železnih ladij. Druge snovi bodo nadomestovale drago železo. In v par 1000 letih, — če je sploh še človeštvu usojena ta doba, — bodo oznanjale piramide še vedno o faraonih starega Egipta, ko naših zgradb iz železa, na katere je tehnika tako ponosna, sploh ne bo več. Imamo o nahajališčih železnih rud in premoga na svetu precej popolen pregled. Prej, dosti prej kot premoga bo zmanjkalo železne rude. In če ne bo več premoga, je tudi konec izdelovanja portland-cementa. V zadnjih 10 letih so se cene premogu in železu več kot podvojile. In četudi iščemo vsemogoče vzroke za to dejstvo, končni vzrok je vendar preteče izrpanje nahajališč. Čudno je pač, da si človek dela skrbi glede bodočnosti, glede dobe, ko bodo na njegovem mestu nove generacije. On že skrbi za čas, ko njega že dolgo več ne bo. Mogoče je to utemeljeno v onem smislu za skupnost človeštva? Ali je odgovor na vprašanje? »Kaj bo z železom?« v resnici tako brezuspešno? Drugo premišljevanje nas pripelje tu do novih problemov. Da bo prej ali slej konec zalog rude, je gotova stvar. Stoletja seveda ne igrajo velike vloge. Materija pa ostane! Ničesar se ne izgubi, in če se še tako izpremeni molekularna in atomska struktura. In tudi

energija ostane! Materije in energije, teh dveh faktorjev, ki vladajo vesoljstvo pa ne moremo ločiti. Ob sklepu pa se potolažimo. Dokler bomo mi in naša generacija, ne bo boj v tem delu narave na življenje in smrt. Čas skrbi in prinese svoji dobi primerne pripomočke. Mi, ljudje sedanosti, smo kos boju in potrebam naše dobe, naši potomci pa bodo kos zahtevam svoje dobe, ker bodo vsled razmer prisiljeni, da si poiščejo nova pota življenja in dela. In da bo tako, to lahko verujemo, ker v zgodovini ne najdemo dobe, ko bi bili ljudje zaostali za potrebami in zahtevami časa. Končno pa: »Zakaj sem to napisal?« Napisal sem to za našo mladino, posebno ono, ki se hoče posvetiti tehniškemu poklicu. Ta poklic ubije v človeku vsled svoje samo na praktičnost obrubene težnje več ali manj idealizem, ozir. ideale. In če ima naša mladina sploh še ideale, namreč resnične ideale, ne fraze, naj ve, da se mora boriti zanje, ker le z idealizmom, s praktičnim idealizmom bo mogla boriti boj z najmočnejšim nasprotnikom, z naravo!

Nova cenitev avtomobilov. Na koncu leta 1918. je bilo na vsem svetu 18 milijonov avtomobilov, na koncu leta 1924. jih je samo v ameriških Zedinjenih državah toliko. Znameniti pariški športni list »L' Auto« navaja število avtomobilov iz 122 držav za leta 1914, 1920, 1921, 1922 in 1923. Leta 1914. je bilo vseh avtomobilov po vsej naši zemlji — reči in piši — niti dva milijona, natančno 1,836.790, leta 1923. pa nad 18 milijonov. Pogled na skupno tabelo je za nas Evropejce precej sramoten. Dobro, da smo se že med vojsko navadili računati z dejstvom, da težišče sveta ni več v Evropi, temveč v Ameriki. Od 18 milijonov koncem 1923 — natančno 18 milij. 23.505 — jih je bilo v Zedinjenih državah ameriških 15,092.000 = skoraj 84%. Sicer je bila večina Fordova, kar na avtomobilnem polju ni posebno priporočilo, a saj tudi drugje štejejo Forde zraven. Nekatere naše evropske države so tako daleč zadaj, da kar osupnemo; pred njimi so inozemske dežele in deželice, kojih imena so povprečnosti sploh neznana. Naša Jugoslavija s svojimi 5000 avtomobili je daleč zadaj za otokom Puerto Rico, ki ni niti tako velik, kakor je bila nekdanja Kranjska. Celo veleindustrialna Češkoslovaška je za Puerto Ricom. Zadnjič smo videli sliko velikega trga v Manili, glavnem mestu otočja Filipini. Trg je bil posejan z avtomobili, gotovo jih je bilo 500. Vsak črnški glavar ima že svoj avto, vsak kmet na otoku Java ravnotako. In tako dalje. Navedli bomo številke za osem najvažnejših držav, pri čemur teritorialne spremembe niso vpoštevane. Številke so v tisočih, 15 je 15.000 itd.

Leta 1914. Zedinjene države 1.300, Vel. Britanija 245, Kanada 46, Francija 100, Nemčija 57, Avstralija —, Argentina 10, Italija 12.

Leta 1920. Zedinjene države 9.211, Vel. Britanija 420, Kanada 403, Francija 203, Nemčija 75, Avstralija 70, Argentina 28, Italija 36.

Leta 1921. Zedinjene države 10.506, Vel. Britanija 498, Kanada 463, Francija 236, Nemčija 91, Avstralija 73, Argentina 75, Italija 53.

Leta 1922. Zedinjene države 12.365, Vel. Britanija 554, Kanada 487, Francija 290, Nemčija 126, Avstralija 97, Argentina 80, Italija 65.

Leta 1923. Zedinjene države 15.092, Vel. Britanija 643, Kanada 643, Francija 445, Nemčija 152, Avstralija 118, Argentina 86, Italija 75.

Osupne nas napredek Kanade vobče, napredek Francije pa od 1922 na 1923. Tudi Italija je šla zelo naprej, od 1920 do 1923 za več kot 100%. Zedinjene države so pa zase, sedaj ima že vsak šesti Amerikanec avto.

Glavna zaloga

VAN KASTER
CACAO
F. ŠIBENIK - LJUBLJANA

Tržna poročila.

Živinski sejem v Ljubljani. Na večrajšnji živinski sejem je bilo prignanih 241 konj, 53 volov, 48 krav, 4 teleta, 22 prašičev za rejo. Cene so bile: volli, de-

beli 13.50 Din (žive teže), druge vrste 12.50 Din, tretje vrste 12 Din; hrvatske buše od 10—12 Din, krave klobasarice od 6—8 Din, prašički za rejo po 150 do 250 Din komad, teleta od 15—18 Din (žive teže). Cena konj 6000—18.000 Din par. Kupčija srednje živahna, cene padajo.

Dunajski svinjski sejem (16. t. m.). Dogon 9253 komadov; od tega 128 iz Jugoslavije. Pri živahnem prometu so se povisale cene mesnim svinjam za 4000 avstr. kron, debelim svinjam pa za 2500 do 3000 aK pri kg. Notirale so za kg žive teže v tisočih aK: debele svinje I. 29—29.5 (izjemno 30), srednje 28—29, kmečke 27—29, stare 25—27, mesne svinje 20—26 (26.5).

Kovinski trg v začetku decembra. Razmere na svetovnem kovinskem trgu se od zadnjega poročila niso bistveno spremenile. Cene so se utrjevale še nadalje, v posameznih deželah se je povpraševanje množilo. Kljub temu je pa produkcija še zmeraj večja kakor uporaba, čeprav so nekatere dežele produkcijo omejile. Kapaciteta obratov še danes prekaša možnost sprejema. Zadnjič smo rekli, da so se v Ameriki cene dvignile in se je mogla pojaviti evropska konkurenca. In res so prodali dosti evropskega železa in železnih izdelkov v Ameriko, zlasti Nemci in Belgijci. Prihajajo pa še vedno večja nova naročila. Cene evropskega eksportnega trga so bile okoli 1. decembra te-le: Železo v palicah funtov 6/11, surova pločevina nad 7, srednja 7/10, fina 8, valjana 1/15. Na Angleškem so s kupčijo zadovoljni, akoravno se pritožujejo nad nizkimi kontinentalnimi cenami in hudo kontinentalno konkurenco. Saj jih ta konkurenca izpodriva tudi z ameriškega trga. Doma je povpraševanje boljše, ker je čakal konsum prav do zadnjega. Smo že zadnjič pisali o tem. Cene so nespremenjene. Francoze tlači še kar naprej skrb za bodočnost. Cene življenjskih potrebščin gredo gor, delavci bodo zahtevali večje mezde, vprašanje dovoza nemškega koksa je zelo kočljivo. Ve-

liko so prodali zlasti v Italijo. Domače cene: surova pločevina za 100 kg 70—74 francoskih frankov, srednja 90—95, fina 110. Belgijski trg se ni spremenil. Belgijce vznemirja nezadostni dovoz premoga in pa skrb glede zahtev po višjih mezdah. Seveda pa, če gremo za ves mesec nazaj, se je trg bistveno zboljšal. Ravno tako luksemburški. Veliko so eksportirali. Na Nemškem ni bilo bistvene spremembe. Cene se utrjujejo še naprej; zdi se pa, da naročila niso tako velika, kakor je bilo pričakovati po sprejemu Dawesovega načrta. Doma še zmeraj manjka denarja in domača naročila niso zadovoljiva. Pritožujejo se tudi nad nezadostnim eksportom. To se bodo pa vedno. Cene okoli 1. decembra: železo v palicah 115 zlatih mark, surova pločevina 140, srednja 160, fina 185, valjana žica 140. Na Češkem vse nespremenjeno, nobenega nagiba ne od zunaj in ne doma. Tudi prej naročujoča domača industrija ne kupuje več, ni denarja. Boljša svetovnotržišna tendenca se na Češkem še ne bo tako brž poznala. Tako pravijo. Za čas okoli 10. decembra imamo pa to-le poročilo: V Ameriki so šle cene spet navzgor, tendenca zelo trdna. Veliko je naročila industrija, posebno veliko pa železnice. V Evropi nobene bistvene spremembe. Vendar se vidi, da je kupčija napram zadnjim tednom nekoliko ponehala in da silijo cene nazaj dol, čeprav se še dobro držijo. Pravijo pa, da je ta pojav le mimoidoč in da se ne bo povrnila situacija, kakršna je bila pred dvema mesecema. V eksportni trgovini so se udeleževali zlasti Francozi in Belgijci. Cene povprečno: Železo v palicah od 6 funtov naprej, surova pločevina od 7, srednja 7/10, fina 8. Govorice o evropskem jeklenem kartelu nočejo prenehati in menda ta zadeva ne bo še tako kmalu rešena. Angleški trg se je pomiril, čeravno se cene še dobro držijo. Tolažijo se z novim letom; ko bo več dela in več kupčije. Pri večjih naročilih gredo producenti s cenami radi dol. Na Francoskem so dobili večja naročila, tako, iz inozemstva kakor doma. Kon-

sum dobro kupuje. Gospodarski francoski položaj še ni razčiščen, glede franka so različnega mnenja. Po surovem železu dobro povpraševanje, tona 305 frankov. Belgijski trg je nesiguren, naročil malo, upajo na novo leto. Produkcija jekla v oktobru je bila v celem letu največja, 249.000 ton. Luksemburški trg se pa prav dobro drži, posebno zadovoljivo je bilo povpraševanje po surovem železu. O Nemčiji nič novega. Poživljenje v zadnjem času je trajalo naprej tudi v preteklih dneh, a kazali so se znaki počasnega pešanja. Železo predelujoča industrija je še zmiraj zelo slabo zaposlena; v prvi vrsti naroča trgovina. Tudi na Češkem nič novega, kažejo se znaki bližajočih se praznikov. Švedi so cene znižali: Železo v palicah notira sedaj 106 švedskih kron, valjana žica 270—320 itd.

Dobava, prodaja.

Dobava kablanskega materiala. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje na podstavi čl. 86. do 98. zak. o drž. rač. in njegovega pravilnika pismeno dražbo za dobavo kablanskega in železnega materiala za strešna stojala ter betonskega materiala, ki je potreben za razširjenje kablanskega omrežja. Dražba se bo vršila 12. januarja 1925 ob enajstih v sobi št. 43, vzorec, načrti in pogoji pa se dobe in so na vpogled pri tehnični sekciji soba št. 75, Sv. Jakoba trg št. 2. Ponudnik mora položiti 5% (odnosno, če je tuj državljan, 10%) kavejjo ponudene vsote pri Pomolnem uradu direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani najkasneje do 10. ure na dan dražbe. Dražbe se lahko udeležijo le ponudnik, ki je v tehnični sekciji vpogledal ali prevzel pogoje.

Tiskarna Merkur Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica Številka 13.
Tel. 555 Tel. 552
Tiskalo časopisa, poselnice, knjige, brošure, lapake, vizitke, cenike, vse trgovske in uradne tiskovine L. t. d. v eni ali v več barvah.
Lastna knjigovodnica.

VINO CET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

**: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.**

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip
Petelinc-a

znanka
Gritzner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana blizu Prešernovega sp. onika
Pouk v vezenju brezplačen. Večletna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko Telef. n. 913 Na malo

Tapetniške izdelke

vseh vrst, izdelovane in po naročilu, kakor tudi žimo in afrik na veliko in malo

prporoča
RUD. SEVER
špeciialna zaloga tapetniških izdelkov
Ljubljana, Gosposvetska c. 6

Razširjajte
„Trgovski list“!

Važno za trgovce!

Izšla je

Blasnikova

Velika Pratika

za navadno leto 1925,
ki ima 365 dni.

Velika Pratika je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je še danes najbolj vpoštevani in zahtevani od vsake slovenske rodbine.

Stane v nadrobni prodaji
Din 5.—.

Trgovci dobe pupust tako, da je čeden zaslužek zasiguran.

Naroči se pri:

J. Blasnika nasled.

tiskarna in litografski umetniški zavod
v Ljubljani, Breg št. 12

Priporoča se

veletrgovina špecerijskega in kolonijalnega blaga, raznovrstnega žyanja in spirita

Gregorc & Verlič

Ljubljana

Zahtevajte cenike!

Brzozavke: Grelič.

Telefon šte. 246.

Tvornica „SVETLIN“

„priporoča svoje prvovrstne kemične izdelke, kakor
„SVETLIN“ la in „MARICA“ krema za čevlje
„SVETLIN“ vazelinska mast za usnje
„SVETLIN“ voščilo la, belo in rumeno

Pisarna in zaloga: LJUBLJANA, Vegova ulica št. 2

Veletrgovina z železnino

Pinter & Lenard

Maribor

Aleksandrova cesta 32-34.

Na debelo!

Na drobno!

Cene zmerne. — Postržba točna!

Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3

Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodo-

vodov
Naprava strojevodov. • Kopališke in klosetne naprave.
Isdelovanje posod iz pločevine za žmož, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (kettle) za konzerve

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavica:
Din 50,000.000.—
Rezervni zakladi ca.
Din 10,000.000.—

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta

PODRUŽNICE:

Brezice Gorica Meiković Sarajevo
Celje Kranj Novi Sad Split
Črnomelj Maribor Ptuj Trst

AGENCIJA:

Logatec

Brzjavni naslov:
BANKA LJUBLJANA
Telefon št. 261, 413,
302, 503 in 504

SE PRIPOROČA ZA VSE V BANČNO STROKO SPADAJOČE POSLE